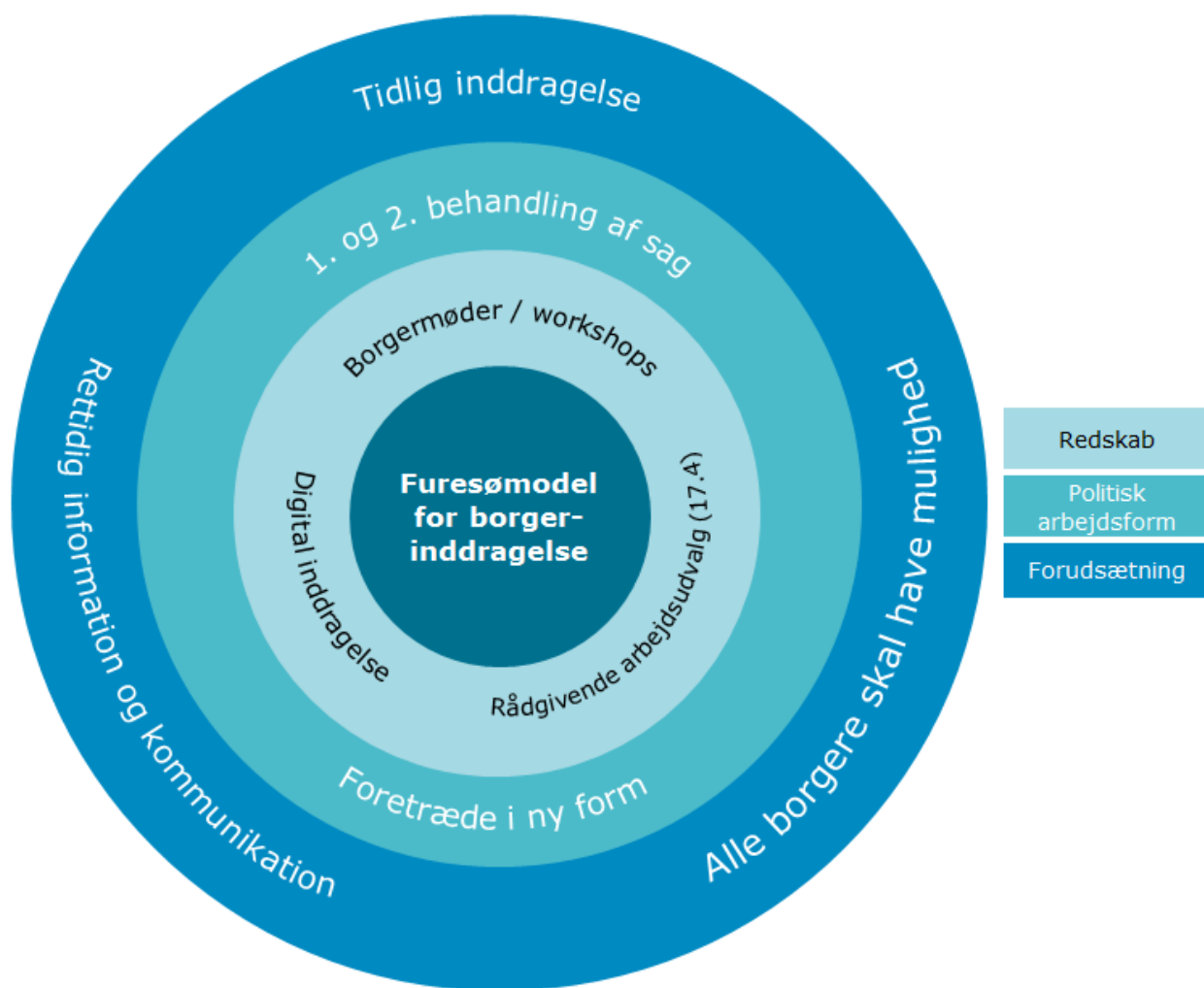

FURESØMODEL FOR BORGERINDDRAGELSE

Furesø – en kommune vi udvikler sammen

Indenfor de seneste år er flere forskellige former for borgerinddragelse i den politiske proces dukket op og har sat sit aftryk på måden at drive politik på i de danske kommuner. Ved at inddrage borgerne i udviklingen af kommunen får byrådet mulighed for at træffe beslutninger, der er belyst fra flere forskellige vinkler, og samtidig styrkes ejerskabet blandt kommunens borgere, når der er tidligere og mere udbredt inddragelse inden en endelig beslutning tages.

Det repræsentative demokrati er grundstenen

Selvom det politiske billede har ændret sig og nye inddragelsesformer har set dagens lys, så er grundstenen i det danske demokrati ikke ændret. Hvert fjerde år vælger borgerne repræsentanter til byrådet, hvis fornemste opgave, er at tage vare på fællesskabet og træffe beslutninger, der bygger på det fælles bedste i kommunen. Også borgere der ikke er ressourcestærke og derfor ikke har overskud til at deltage aktivt i borgerinddragende processer skal tilgodeses. Det er i sidste ende de demokratisk valgte politikeres opgave at sikre, at beslutningerne er en styrke for det samlede fællesskab og kommer den brede befolkning til gode. Dette arbejde, der traditionelt bygger på deltagelse og inddragelse igennem de politiske partier, mister ikke sin betydning, når en kommune sætter fokus på nye politiske samarbejdsformer. Snarere tværtimod – i tider, hvor stadig mere viden fra borgere og interessenter tilflyder den politiske beslutningsproces, er det afgørende, at det i sidste ende er demokratisk valgte politikere, der træffer beslutningerne.

Inddragelse af interessenter

Udviklingen af en furesømodel for borgerinddragelse, skal ses i lyset af, at Furesø Kommune allerede inddrager borgerne i mange processer. Det sker på meget forskellig vis, hvor de almindelige metoder til borgerinddragelse er i brug såsom høringer, borgermøder, samarbejde med foreninger, råd m.v. Dette arbejde er beskrevet i det demokratikort, som kan ses på www.furesoe.dk/demokrati, og som er vedlagt som bilag til furesø-modellen.

Som en del af denne forventningsafstemning er det vigtigt at tilkendegive, at selvom der her er tale om borgerinddragelse, så er inddragelsen af interessenter ikke nedtonet. Interessenter inddrages via deres formelle interesseorganisationer og samarbejdsorganer i processer, der vedrører dem. Dette er også beskrevet i det nævnte demokratikort. Borgerinddragelse i furesømodellen er en tilføjelse til interessent-inddragelsen, hvor borgerne inddrages på baggrund af deres unikke erfaring og viden om den pågældende sag. Det kan være viden og erfaring, der er vigtig, fordi borgeren er berørt af det pågældende emne/sag, men det kan også være viden og erfaring man besidder som en fagperson indenfor emnet.

Mange måder at inddrage borgere på

I efteråret 2016 og foråret 2017 har byrådet arbejdet med rådgivende arbejdsudvalg, hvor de sammen med borgerne har arbejdet i dybden med to konkrete problemstillinger for at finde løsninger sammen. Når man fremover i langt højere grad indtænker borgerinddragelse i de politiske processer, skal det ske der, hvor det giver de bedste forudsætninger for kvaliteten af opgaveløsningen. Det er ikke et rådgivende arbejdsudvalg, der skal nedsættes hver gang.

Overordnet set handler det om, at den ramme, som borgerinddragelsen skal foregå indenfor, skal afklares tydeligt, så det er klart hvilket spørgsmål, der skal besvares og hvilken viden, der derfor er brug for. Det vil være afgørende for, hvilke borgere der inddrages (ikke kun dem der allerede deltager i de politiske processer), hvornår de inddrages, og hvordan de inddrages.

Samskabelse i den politiske proces

I denne sammenhæng er det også vigtigt at nævne, at furesømodellen for borgerinddragelse primært omhandler samskabelse i relation til den politiske proces. Der findes mange former for samskabelse i det danske samfund, hvor borgere samskaber med forskellige instanser af den offentlige sektor og civilsamfundet. I det følgende handler det primært om, hvordan borgerne i Furesø Kommune kan indgå i samskabelse med deres lokale politikere i forhold til ønsket om at kvalificere den politiske proces yderligere.

Furesømodellen for borgerinddragelse

Samlet set peger furesømodellen for borgerinddragelse på tre elementer, som god borgerinddragelse skal medtænke.

1. En række vigtige grundforudsætninger skal være til stede
2. Den politiske arbejdsform skal eventuelt tilpasses
3. De rigtige redskaber til at møde borgerne skal udvælges

Forudsætning

Politisk
arbejdsform

Redskab

Disse tre elementer er beskrevet nærmere i de kommende afsnit.

1. Forudsætninger for god borgerinddragelse

Forudsætning

Politisk arbejdsform

Redskab

En række grundforudsætninger skal være til stede før en borgerinddragelsesproces fungerer optimalt. Borgerne skal inddrages så tidligt som muligt, hvor det i forhold til emne og proces giver mening at inddrage. Samtidig skal information og kommunikation være med til at skabe en mulighed for dialog ved borgerinddragelsen. Og endeligt skal alle borgere

have mulighed for at deltage.

Tidlig borgerinddragelse

I en traditionel politisk proces bliver borgerne først hørt om forskellige emner, når der fx foreligger et udkast til beslutning. I en lokalplansproces kan det fx ske som en del af en høringsproces op til en beslutning om den endelige lokalplan. Borgerne kan også inddrages, når en beslutning skal føres ud i livet (implementeres), så det sikres, at det besluttede bliver tilpasset fx lokale behov eller ønsker.

I furesømodellen er byrådet enige om at forsøge i højere grad at lægge borgerinddragelse allerede i starten af en politisk proces, endnu inden man politisk har lagt sig fast på, hvilken retning en sag skal udvikle sig. Her handler det om at få den nødvendige viden i spil så tidligt som muligt, så beslutningsgrundlaget bliver belyst tilstrækkeligt.

Rettidig information og kommunikation

Uanset på hvilken måde borgerne inddrages i den politiske proces, så er kommunikationen omkring det givne emne/sag af afgørende betydning, for at alle involverede kan udvikle kommunen fra samme udgangspunkt. Alle skal have adgang til den basale information og viden og samtidig skal kommunikationsvejene understøtte, at dialogen imellem de involverede fungerer.

Det betyder, at hjemmesiden skal levere lettilgængelig information vedrørende det emne, hvor man ønsker borgerne inddraget. De sociale medier skal samtidig være med til at understøtte visionen om de stærke fællesskaber, hvor borgerne involverer sig. Den direkte information fra medarbejder til borger skal sikre rettidige svar på forespørgsler. Uanset hvilken kommunikationskanal der er tale om, så skal den være understøttende for den borgerinddragelse, der foregår.

Alle borgere skal have mulighed

Borgerinddragelse er ikke kun for ressourcestærke borgere, der har tid og kræfter til at engagere sig i en sag. Alle borgere uanset baggrund skal have mulighed for at deltage. Det stiller fx krav til den proces og de redskaber, der planlægges. Nogle målgrupper vil fx helst møde op til et traditionelt borgermøde, mens andre ikke har så meget tid i hverdagen og derfor ønsker en digital inddragelse. Samtidig skal de fysiske begrænsninger medtænkes, så også handicappede og gangbesværede har mulighed for at deltage.

2. Den politiske arbejdsform

Forudsætning	Mere tid til borgerinddragelse kræver dog, at den nuværende politiske arbejdsform tilpasses, så der kan frigives tid i den politiske kalender. Med denne furesømodel for borgerinddragelse opfordres fagudvalgene til ved indgangen til en ny byråds-periode, at tage en drøftelse om hvordan de præcist kan frigive tid til borgerinddragelse. Det kan for eksempel ske i sammenhæng med, at forretningsordenen for det enkelte fagudvalg revideres.
Politisk arbejdsform	
Redskab	

Følgende metoder kan fagudvalgene for eksempel benytte i deres konklusion:

- *Udvalget kan planlægge årets sager* gennem politisk retnings- og forventningsafstemning. For at sikre en mere optimal planlægning af sagerne, kan udvalget i starten af hvert kalenderår planlægge hvilke sager, som de ønsker bragt op i løbet af året. Det kan sætte en mere strategisk linje for udvalgets arbejde.
- *Ændre i fremlæggelsen af orienteringssager.* Orienteringssager kan udsendes skriftligt pr. email uden at blive behandlet på møderne, men kan behandles, hvis blot et udvalgsmedlem ønsker det.
- *Reducere i antallet af frigivelsessager.* Det er ikke lovbestemt, at frigivelse af midler skal forelægges og vedtages en ekstra gang efter budgetvedtagelsen, hvis anvendelsen allerede er beskrevet i budgetforslaget.
- *De politiske møder samles på færre mødeaftener,* så fx udvalgsmøder i fagudvalg placeres på samme aftener som fx samrådsmøder, dialogmøder og lignende, så det samlede antal mødedage reduceres.

Det er vurderingen, at den nuværende vederlagsstruktur understøtter det brede ønske om at bruge tid på at borgerinddrage og derfor ikke behøver en justering.

Furesømodellen for borgerinddragelse peger desuden på to nye måder for udvalg og byråd at arbejde på. Den ene handler om, at flere behandlinger af en sag skal være med til at hente viden fra borgerne ind. Den anden handler om at give borgerne bedre mulighed for foretræde for et udvalg eller byråd.

Første og anden behandling af sager

Hvis en sag er særlig kompliceret, og det ikke tidligere har været muligt at inddrage borgerne, fx ved hjælp af borgermøder og rådgivende arbejdsudvalg, så er det muligt at skræddersy en beslutningsproces fordelt over to behandlinger. En første og anden behandling kan besluttet af det relevante fagudvalg eller af byrådet og eventuelt på initiativ fra forvaltningen.

I førstebehandlingen behøver sagen ikke at være fuldstændigt belyst fra alle vinkler, men politikerne får mulighed for at komme med tilkendegivelser i forhold til, hvor de savner mere viden fra borgere og andre interessenter. Dette skal så være belyst ved en anden behandling af sagen.

Foretræde i ny form

I visse tilfælde kan det være nødvendigt i tæt sammenhæng med en given beslutning, at få en dialog fx med de brugere og borgere, der er berørt af beslutningen. Styrelsesretligt er det dog byrådet og fagudvalg alene, der træffer beslutning om udvikling af kommunen.

Byrådet har i den forbindelse efterspurgt, at foretræde for et fagudvalg om de konkrete sager, der er på dagsordenen, kan være mere dialogskabende end man praktiserer på nuværende tidspunkt. På samme måde er der ønske om tættere dialog med borgerne om de sager, der er på byrådsdagsordenen.

Aktuelt er der ifølge styrelsesloven ikke mulighed for at knytte en konkret dialog og drøftelse til et foretræde under selve det politiske møde. Her er der udelukkende tale om, at ikke-medlemmer kan svare på konkrete spørgsmål og derfor ikke selv kan bidrage med holdningstilkendegivelser

I furesø-modellen for borgerinddragelse er der derfor mulighed for, at byråd og fagudvalg kan vælge en sag ud, som de på forhånd lægger som tema inden mødets start, hvor særligt inviterede borgere/medarbejdere m.fl. kan bidrage med deres viden og synspunkter. Drøftelsen giver input til den beslutning, som fagudvalget efterfølgende træffer bag lukkede døre.

3. Redskaber til bedre borgerinddragelse i Furesø

Forudsætning	En lang række redskaber kan understøtte inddragelsen af borgerne i udviklingen af Furesø Kommune. I furesømodellen for borgerinddragelse fremhæves tre af disse som hovedelementer. Det betyder ikke, at andre redskaber ikke tages i brug, men der er særlig vægt på at udvikle og understøtte brugen af borgermøder/workshop, digitale inddragelsesformer samt rådgivende arbejdsudvalg (§17.4).
Politisk arbejdsform	
Redskab	

Borgermøder / workshops

Anvendelsen af borgermøder i konkrete sager er ikke noget særsyn i Furesø Kommune i dag. Med furesømodellen for borgerinddragelse er der imidlertid tale om, at metoderne og formerne for borgermøder videreudvikles. I nogle tilfælde passer det bedst i forhold til målgruppe og emne, at afholde et traditionelt borgermøde med oplæg og plenumdrøftelse mens det i andre sammenhænge er en egentlig workshop, hvor borgerne er mere engagerede i processen.

Der kan også tages hensyn til, om borgermødet/workshopen bedst afholdes på et offentligt sted, eller om det for at tiltrække bestemte målgrupper af borgere afholdes i sammenhæng med den hverdag, som de har.

Digital inddragelse: Konkret input i aktuelle sager

Der er flere måder at inddrage borgerne digitalt. I mange kommuner har borgerpaneler vundet indpas, hvor tilmeldte borgere kan give deres input til aktuelle emner og spørgsmål. De sociale medier kan også benyttes i forskellige sammenhænge for få input fra borgerne til konkrete spørgsmål.

I furesømodellen for borgerinddragelse er digital inddragelse en af metoderne til at nå ud til flere borgere end blot de borgere, der normalt møder op til borgermøder. Svarene skal give fingerpeg i forhold til konkrete sager. Nogle gange er det et hurtigt spørgsmål på de sociale medier andre gange fremsendes specifikke spørgsmål til interesserede borgere via email. Det er vigtigt, at svarenes repræsentativitet i den forbindelse tages med i de videre overvejelser.

Et fagudvalg kan (fx i forbindelse med en første behandling – se under 2. politisk arbejdsform) bede forvaltningen gennemføre en kort digital borgerinddragelse inden en sag skal behandles endeligt. Forvaltningen kan også selv tage initiativ til at gennemføre en digital borgerinddragelse.

Rådgivende arbejdsudvalg til byråd og fagudvalg

Et rådgivende arbejdsudvalg er et udvalg, der består af byrådspolitikere og borgere, og har til opgave at udvikle konkrete og realiserbare løsninger på udfordringer, som byrådet identificerer. Udvalget kan ikke træffe beslutninger på kommunens vegne, men udelukkende fungere rådgivende i forhold til byråd og fagudvalg.

Arbejdsudvalget nedsættes af byrådet på baggrund af et kommissorium, der forinden har været behandlet af de(t) fagudvalg, som udvalget nedsættes under. Kommissoriet beskriver hvilke kompetencer, som de

deltagende borgere skal udvælges på baggrund af, ligesom det slår fast, hvilke fagudvalg som skal være repræsenteret af en eller flere byrådspolitikere. I visse tilfælde kan det af hensyn til det efterfølgende arbejde med implementering af udvalgets anbefalinger være givtigt, at interessenter indgår som medlemmer af udvalget. Alternativt skal de inddrages på anden vis i udvalgets arbejde, så de også får ejerskab for de endelige anbefalinger.

Kommissoriet beskriver desuden tydeligt og præcist hvilken leverance byrådet ønsker fra arbejdsudvalget, ligesom hvilke præmisser leverancen skal bygge på.

Et rådgivende arbejdsudvalg nedsættes som et § 17, stk. 4 udvalg under styrelsesloven, hvilket betyder, at det nedsættes på baggrund af den d'hondtske metode.

De rådgivende arbejdsudvalg ledes af en formand, som samtidig skal være medlem af byrådet. Udvalgmøderne faciliteres af forvaltningen, der i samarbejde med den nedsatte udvalgsformand planlægger og forbereder møderne. Forvaltningen stiller ligeledes med ressourcer i form af faglig viden vedrørende det pågældende emne.

Forløbet for et rådgivende arbejdsudvalg kan variere alt efter emne og det produkt, der ønskes. Det afgørende for længden og kompleksiteten i et givent forløb er, hvor hurtigt der kan etableres et fælles videnskæssigt udgangspunkt for de deltagende politikere og borgere. Hvis der allerede er tilvejebragt fakta og fælles forståelse inden for et givent emne, vil en proces kunne komprimeres i højere grad, end hvis der skal bruges tid og ressourcer på at tilvejebringe dette. Det er således ikke alle rådgivende arbejdsudvalg, der vil kræve et længerevarende udviklingsforløb. Nogle vil med fordel kunne holdes korte og kompakte med hurtig afrapportering til fagudvalg og byråd. Andre rådgivende arbejdsudvalg skal bruge længere tid på at få den samlede viden og inddragelse af fx interessenter i spil.

Byråd og forvaltning afsætter tid og ressourcer til at drive de rådgivende arbejdsudvalg. I den forbindelse er det dog vigtigt, at det bliver tænkt sammen med det samlede tids- og ressourceforbrug som bliver lagt i byråd og forvaltning.

Sådan arbejder vi med furesømodellen

Den beskrevne furesømodel vil være med til at skabe en endnu bedre inddragelse af borgerne, end vi ser i dag. For både politikere og forvaltning kan det betyde ændringer i den måde, der arbejdes på i dag.

Når modellen er vedtaget, igangsættes derfor et arbejde med at identificere behovet for uddannelse og kompetenceudvikling. Dette gælder primært blandt medarbejderne, men i forbindelse med nedsættelsen af et nyt byråd fra 2018, vil der ligeledes blive set på, hvordan byrådspolitikerne kan udvikle deres politikerrolle i borgerinddragelsesprocesserne.

Forvaltningen som aktiv partner i borgerinddragelse

Forvaltningen ser det som en af sine vigtigste opgaver, at understøtte det repræsentative demokrati, også når det kommer til nye metoder til borgerinddragelse, som er beskrevet i denne furesømodel. Det er en del af mindsettet i at være offentligt ansat, at man arbejder i en politisk styret organisation, og derfor skal levere viden eller hjælp til facilitering og opsamling indenfor de beskrevne rammer.

Forvaltningen vil derfor være aktiv i forhold til at indtænke og komme med ideer til, hvordan furesømodellen kan indarbejdes i det daglige politiske arbejde. Både i de konkrete sager, der løbende behandles i den normale dagsordensproces, men også inden en sag nødvendigvis er landet på det politiske bord.

Sideløbende hermed, vil forvaltningen selv arbejde med borgerinddragelse og samskabelse, hvor der ikke nødvendigvis er et politisk ophæng. Som nævnt i indledningen til furesømodellen, så omhandler den primært samskabelse i forhold til den politiske proces, men parallelt hertil løber en lang række samskabelsesprocesser med borgere, som også i det store billede er med til at styrke det lokale fællesskab i kommunen.

Kom & vær med!

Sæt dit aftryk på Furesø Kommune

Andre veje til indflydelse:

Spørgsmål til byrådet • Høring • Valg til byråd • Påvirk dine byrådsmedlemmer • Borgermøder • Rådgivende arbejdsudvalg • Bliv partimedlem • Kommunens samarbejde med lokale foreninger • Dialog- og arbejdsgrupper om konkrete projekter

FURESØ
KOMMUNE

Læs mere på
www.furesoe.dk/demokrati

FURESØ
KOMMUNE